

УДК 502.131.1:[378.016:796

Цигура Г. О.

ORCID 0000-0002-2998-7537
ResearcherID AAC-3508-2019

Кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
докторант кафедри педагогіки, психології та методики фізичного виховання
Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: zygura.g@ukr.net

КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ В СФЕРІ ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В КОНТЕКСТІ РЕКОМЕНДАЦІЙ ЄЕК ООН

Мета роботи: висвітлити зміст компетентностей майбутнього фахівця фізичної культури і спорту у сфері освіти для сталого розвитку, відповідно до рекомендацій експертної групи ЄЕК ООН, і проаналізувати можливість їх формування за умов сучасної системи освіти в Україні.

Методологія. Роботу виконано на основі компетентнісного підходу до підготовки випускника закладу загальної середньої освіти та професійної підготовки майбутнього фахівця фізичної культури і спорту; цілісного підходу до реалізації освітньої діяльності з питань сталого розвитку. Використано загальнологічні методи аналізу, систематизації й узагальнення інформації.

Наукова новизна. Вперше зміст компетентностей у сфері освіти для сталого розвитку, запропонований експертною групою ЄЕК ООН для підготовки працівників освіти, адаптовано до підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту.

Висновки. Європейська концепція освіти для сталого розвитку не знайшла широкої підтримки в освітніх колах України. В законі України «Про освіту» метою освіти визнано підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору. Сучасна система освіти України орієнтована на концепцію Нової української школи (НУШ). Ідеї та основні підходи сталого розвитку є складовою частиною концепції НУШ. Проте вона передбачає значно менший масштаб, ніж концепція Освіти для сталого розвитку, і спрямована тільки на формальну освіту молоді.

Компетентності у сфері освіти для сталого розвитку, запропоновані ЄЕК ООН для підготовки працівників освіти, мають 39 позицій. Ці компетентності можна наповнити відповідним змістом для підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до освітньої діяльності з питань сталого розвитку. На даному етапі розвитку системи освіти в Україні, наведені компетентності не можуть бути сформовані у повному обсязі внаслідок недостатньої підтримки освіти для сталого розвитку в нашій країні.

Перспективою подальших досліджень є виокремлення й обґрунтування компетентностей майбутніх фахівців фізичної культури і спорту у сфері освіти для сталого розвитку з позицій концепції Нової української школи та стандартів вищої освіти України.

Ключові слова: освіта для сталого розвитку, компетентності, майбутні фахівці фізичної культури і спорту.

Постановка проблеми. З 1992 року Україна є підписантом міжнародних угод з питань сталого розвитку суспільства. Попри те, що основною рушійною силою сталого розвитку було визнано освіту (Конференція ООН з питань навколишнього середовища і розвитку, Ріо-де-Жанейро, 1992 р.), в Україні концепція Освіти для сталого розвитку, яку підтримують країни ЄС [13], не набула достатньої підтримки на державному рівні [5, 172]. Незважаючи на те, що питаннями освіти для сталого розвитку в Україні переймається низка науковців (В. Боголюбов, Г. Непегіна, О. Пометун, О. Бондар, Н. Пустовіт, В. Карамушка, О. Кононенко, Ю. Скиба, та ін.), це не вплинуло на вибір шляху реформування української освіти.

Сучасна реформа освіти в країні розпочалася із закладів загальної середньої освіти і відбувається відповідно до концепції Нової української школи (НУШ) [4]. Незважаючи на те, що вона відрізняється від концепції Освіти для сталого розвитку, вона містить ідеї й положення сталого розвитку й інші схожі складові [2, 20]. Як приклад – це: 10 ключових компетентностей випускника, які були розроблені з

урахуванням «Рекомендацій Європейського Парламенту та Ради Європи щодо формування ключових компетентностей освіти впродовж життя» [6]; набір якостей випускника, які він повинен отримати у школі під час навчання і виховання: соціальна активність, відповідальність, екологічна свідомість, готовність брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, розуміння принципів і механізмів функціонування суспільства, здатність дотримуватися здорового способу життя і формувати безпечне життєве середовище, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь та ін. У 2017 році відповідно до концепції НУШ були оновлені освітні програми з усіх предметів [3], у тому числі з фізичної культури, які тепер мають спільні наскрізні змістові лінії: «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість та фінансова грамотність». Ці змістові лінії корелюють з 10-ма ключовими компетентностями і повинні послідовно розкриватися у процесі навчання й виховання учнів. Вони покликані формувати вище вказані якості випускника та сприяти забезпеченню сталого розвитку України, про що йдеться в законі «Про освіту» [1]. Метою освіти визнано: всебічний розвиток людини, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору.

У галузі вищої освіти відбуваються свої зміни – створюються і затверджуються стандарти вищої освіти з різних спеціальностей. Проаналізувавши чинний стандарт вищої освіти України за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» [7], можна констатувати, що серед компетентностей випускника вже немає такої чітко сформульованої компетентності «прагнення до збереження навколишнього середовища, реалізації концепції сталого розвитку людства», яка була присутня у проєкті цього ж стандарту у вигляді загальної компетентності ЗК 10. В остаточному варіанті затвердженого стандарту вищої освіти України за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» ця компетентність істотно змінена, роздроблена і не має попередньої чіткості: ЗК 2. «Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні»; ЗК 3. «Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій».

Питання підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до освітньої діяльності з питань сталого розвитку підіймалося нами неодноразово [8, 9]. Про важливе значення спорту у досягненні сталого розвитку згадують у своїх роботах також Я. Імас та О. Ярмолюк (2017), О. Погонцева та О. Гуйда (2018). Виникає необхідність формулювання компетентностей майбутніх фахівців фізичної культури і спорту, які сприятимуть здійсненню освітньої діяльності з питань сталого розвитку, про що йдеться у навчальних програмах для закладів загальної середньої освіти, і які є необхідними для формування ключових компетентностей школярів і дотримання змістових ліній навчальних програм з фізичної культури.

Мета роботи: висвітлити зміст компетентностей майбутнього фахівця фізичної культури і спорту у сфері освіти для сталого розвитку, відповідно до рекомендацій експертної групи ЄЕК ООН, і проаналізувати можливість їх формування за умов сучасної системи освіти в Україні.

Методологія. Роботу виконано на основі компетентнісного підходу до підготовки випускника закладу загальної середньої освіти та професійної підготовки майбутнього фахівця фізичної культури і спорту; цілісного підходу до реалізації освітньої діяльності з питань сталого розвитку. Використано загальнонаукові методи аналізу, систематизації й узагальнення інформації.

Наукова новизна. Вперше зміст компетентностей у сфері освіти для сталого розвитку, запропонований експертною групою ЄЕК ООН для підготовки працівників освіти, адаптовано до підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту.

Результати дослідження. Відколи проголошено Декаду освіти для сталого розвитку [13], науковцями країн ЄС здійснювався активний пошук необхідних компетентностей для забезпечення сталого розвитку, що неодноразово описано у наукових працях закордонних та українських вчених: Ph. Hallinger, S. Sterling, M. Shriberg, K. Warburton, M. Rieckmann, C. Chinedu, Л. Загвойська, І. Коренева та ін.

Для подальшого розгляду нами було обрано остаточний розроблений ЄЕК ООН документ, в якому зазначено всі положення щодо компетентностей викладачів у сфері освіти в інтересах сталого розвитку [12]. Згідно з цим документом всі компетентності згруповані відповідно до основних характеристик освіти для сталого розвитку, таких, як: цілісний підхід, передбачення змін, реалізація перетворень. Вони об'єднані у такі чотири групи: навчатися, щоб знати (викладач розуміє...), навчатися, щоб робити (викладач здатен...), навчатися, щоб жити разом (викладач працює з іншими...), навчатися, щоб бути (викладач – це людина, яка...) [12, 6]. Також наголошується, що представлені компетентності є компетентностями учителя, а не учня. Вони є набагато ширшими, ніж компетентності викладача-предметника, не є мінімумом, а швидше метою, до якої повинні прагнути всі викладачі й основою для підвищення професійної кваліфікації викладачів [12, 2]. З формулюванням цих компетентностей повинні ознайомитися усі викладачі й мати можливість їх обговорення й адаптації до місцевих умов [12, 4].

У зв'язку з тим, що питання реалізації освіти для сталого розвитку підіймалося фахівцями фізичної культури і спорту Австралії, Японії, Китаю, Іспанії та інших країн [10; 11] та зважаючи на те,

що у 2018 році спорт визнано однією з рушійних сил сталого розвитку нарівні з освітою, ми пропонуємо змістове наповнення цих компетентностей для майбутніх фахівців фізичної культури і спорту.

Компетентності майбутніх фахівців фізичної культури і спорту у сфері освіти для сталого розвитку (на основі положень про компетентності працівників освіти для сталого розвитку [12, 6]).

Компетентність: *учитися, щоб знати.*

1) застосовуючи цілісний підхід, в основі якого лежить інтеграційне мислення і практика – майбутній фахівець розуміє:

* існування глибинних зв'язків між окремими і зовні незалежними ситуаціями в галузі фізичної культури і спорту та інших сфер людської діяльності, які розділені у просторі і часі;

* місце фізичної культури і спорту у функціонуванні природних, соціальних та економічних систем та взаємозв'язки між ними;

* взаємозалежний характер зв'язків між майбутнім фахівцем фізичної культури і спорту, учнями та їх батьками, між тренером і вихованцями; між людьми різного достатку, які займаються спортом і їх впливом на природу;

* можливість одночасного існування альтернативних світоглядних і культурних уявлень щодо різних видів спорту чи рухової діяльності;

* зв'язок між сталим майбутнім та думками і діями усіх учасників освітнього процесу в особистому і професійному аспектах;

2) враховуючи передбачення змін, яке базується на вивченні альтернативних варіантів майбутнього, врахуванні попереднього досвіду та прагнення брати участь у поточній діяльності – фахівець розуміє:

* глибинні причини несталого розвитку різних галузей, в т.ч. галузі фізичної культури і спорту;

* концептуальність сталого розвитку в еволюційному плані і спорту як одну з його рушійних сил;

* обов'язкову необхідність переходу від несталої практики у фізичній культурі і спорті (яка стосується техногенних, екологічних, економічних, соціальних ризиків) до покращення якості життя, рівності, солідарності та екологічної стійкості в галузі фізичної культури і спорту;

* важливість трансдисциплінарного вирішення проблем представниками фізичної культури і спорту разом з представниками інших галузей; критичного осмислення, передбачення і творчого мислення під час планування майбутнього та здійснення перетворень в галузі фізичної культури і спорту;

* важливість готовності до непередбачених обставин в галузі фізичної культури і спорту, які базуються на прийнятті заходів безпеки;

* важливість використання доказової бази в галузі фізичної культури і спорту як засобу підтримки сталого розвитку суспільства;

3) для реалізації перетворень, які є метою змін способів навчання та освітніх систем, майбутній фахівець розуміє:

* можливість трансформувати освітні системи, які є основою навчання учнів фізичної культури;

* важливість робити зміни способів навчання, вводити інноваційні методи навчання учнів фізичної культури;

* необхідність готувати учнів та студентів до прийняття нових рішень;

* важливість використання досвіду молоді як основи для перетворень;

* взаємозв'язок участі у розв'язанні реальних проблем галузі фізичної культури і спорту та покращення результатів навчання і допомагає молоді досягати практичних результатів [12, 7].

Компетентність: *учитися робити.*

1) на основі цілісного підходу майбутній фахівець здатен:

* створювати можливості для обміну ідеями та досвідом у контексті різних дисциплін (спортивного, природничого, соціально-гуманітарного циклу); місць (аудиторна, позааудиторна робота); поколінь (робота з учнями, студентами та їх батьками);

* працювати з людьми, які мають різні погляди на дилеми, проблеми, конфлікти;

* поєднувати для учня/студента його локальну і глобальну сферу впливу – навчання, тренування, участь у змаганнях, побут – із глобальними проблемами людства.

2) враховуючи передбачення змін, майбутній фахівець здатен:

* критично оцінювати процеси змін в суспільстві, особливо в межах галузі фізичної культури і спорту, й створювати концепцію сталого майбутнього;

* інформувати учнів, студентів, фахівців фізичної культури і спорту про необхідність змін і мотивувати на їх позитивне сприйняття;

* допомагати в оцінці потенційних наслідків різних рішень і дій в галузі фізичної культури і спорту;

* використовувати природне, соціальне і міське середовище, враховуючи свій заклад освіти, як джерело навчання фізичної культури;

3) для реалізації перетворень учитель здатен:

* сприяти розвитку партнерської та орієнтованої на учня/студента освіти, яка розвиває критичне мислення і формує активну громадянську позицію з питань сталого розвитку суспільства, фізичної культури і спорту;

* оцінювати результати навчання фізичної культури з точки зору змін і досягнень, які мають відношення до сталого розвитку.

Компетентність: вчитися жити разом.

1) на основі цілісного підходу майбутній фахівець працює таким чином, щоб:

* активно взаємодіяти з населенням різних вікових груп незалежно від місця перебування (навчання, тренування, змагання тощо).

2) враховуючи передбачення змін, майбутній фахівець:

* сприяє появі нових поглядів, орієнтованих на сталий розвиток суспільства, фізичної культури і спорту;

* сприяє заохоченню до альтернативних варіантів майбутнього в галузі фізичної культури і спорту.

3) для реалізації перетворень майбутній фахівець працює таким чином, щоб:

* виявляти і ставити під сумнів несталі практики в рамках будь-якої системи освіти;

* шляхом діалогу допомогти учням зрозуміти свій власний погляд на сталий розвиток у галузі фізичної культури і спорту та визнати існування альтернативних його напрямів.

Компетентність: учитися бути.

1) на основі цілісного підходу майбутній фахівець – це людина, яка:

* знає й приймає різні дисципліни, культури і погляди, враховуючи знання і світогляд корінних народів у галузі фізичної культури і спорту;

2) враховуючи передбачення змін, майбутній фахівець:

* професійною діяльністю в галузі фізичної культури та особистим прикладом прагне зробити позитивний внесок в життя інших людей та їх соціальне і природне середовище як на місцевому, так і на глобальному рівні;

* готовий робити продумані дії навіть у невизначених ситуаціях.

3) для реалізації перетворень:

* готовий оскаржити припущення, що лежать в основі несталої практики в галузі фізичної культури і спорту (яка стосується техногенних, екологічних, економічних, соціальних ризиків);

* сприяє організації й налагодженню освітнього процесу та є його учасником;

* має розвинене критичне мислення;

* надихає молодь на творчість та інновації;

* працює з учнями так, щоб сприяти формуванню позитивних взаємовідносин [12, 8].

Згідно роз'яснень ЄЕК ООН, щоб викладачі могли набути й успішно використовувати у своїй професійній діяльності такі компетентності у сфері освіти для сталого розвитку, необхідно, щоб: усі заклади освіти у своїй діяльності керувалися принципами сталого розвитку; заклади освіти, які займаються підготовкою викладачів, інтегрували компетентності у сфері освіти для сталого розвитку у свої освітні програми, а на їх основі були розроблені навчальні плани; викладачі мали розширені можливості для підвищення своєї кваліфікації, в т.ч. з питань сталого розвитку, незалежно від того, в яких закладах освіти вони працюють; під час атестації викладачів обов'язково враховувалося володіння компетентностями для сталого розвитку і створювалися сприятливі умови для розвитку і практичного їх використання [12, 4-6]. Зрозуміло, що реальне здійснення вище вказаних положень можливе за умов існування і співпраці системи суб'єктів місцевого, національного і міжнародного рівня, які беруть участь у здійсненні освіти для сталого розвитку; за підтримки курсу сталого розвитку суспільства на державному рівні та всебічної підтримки стратегії освіти для сталого розвитку. На жаль, на даному етапі розвитку Україна не пішла цим шляхом і наведені вище компетентності не можуть бути сформовані в повному обсязі. Але, на нашу думку, викладачі, які зацікавлені в питаннях сталого розвитку, можуть керуватися викладеними положеннями щодо компетентностей у сфері освіти для сталого розвитку і використовувати їх у виборі напряму своєї професійної діяльності.

Висновки. Європейська концепція освіти для сталого розвитку не знайшла широкої підтримки в освітніх колах України. В законі України «Про освіту» метою освіти визнано підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору. Сучасна система освіти України орієнтована на концепцію Нової української школи (НУШ). Ідеї та основні підходи сталого розвитку є складовою частиною концепції НУШ. Проте вона передбачає значно менший масштаб, ніж концепція Освіти для сталого розвитку, і спрямована тільки на формальну освіту молоді.

Компетентності у сфері освіти для сталого розвитку, запропоновані ЄЕК ООН для підготовки працівників освіти, мають 39 позицій. Ці компетентності можна наповнити відповідним змістом для підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до освітньої діяльності з питань сталого розвитку. На даному етапі розвитку системи освіти в Україні, наведені компетентності не можуть бути сформовані у повному обсязі внаслідок недостатньої підтримки освіти для сталого розвитку в нашій країні.

Перспективною подальших досліджень є виокремлення й обґрунтування компетентностей майбутніх фахівців фізичної культури і спорту у сфері освіти для сталого розвитку з позицій концепції Нової української школи та стандартів вищої освіти України.

References

1. Законодавство України. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 23.02.2020).
Pro osvitu : Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 r. № 2145-VIII. [On education: Law of Ukraine dated 05.09.2017 № 2145-VIII]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

2. Коренева І.М. Освіта для сталого розвитку: реалії України. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*, 2018, Вип. 36. С. 19–25. URL : http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/5601/1/%D0%92%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%BA_36_2018_%D0%93%D0%9D%D0%9F%D0%A3.pdf (дата звернення: 21.02.2020).
Koreneva, I. M. (2018). Osvita dlia staloho rozvytku: realii Ukrainy [Education for Sustainable Development: The Realities of Ukraine]. *Visnyk Hlukhivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka – Bulletin of Glukhiv National Pedagogical University named after Alexander Dovzhenko*, 36, 19–25. Retrieved from http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/5601/1/%D0%92%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%BA_36_2018_%D0%93%D0%9D%D0%9F%D0%A3.pdf
3. Міністерство освіти і науки України. Освітні програми. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi> (дата звернення: 23.02.2020).
Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. Osvitni prohramy [Educational programs. Ministry of Education and Science of Ukraine]. Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>
4. Нова школа. Простір освітніх можливостей. МОН України, 2016. URL : http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/Anonces/2016/nova_shkola_proekt.pdf (дата звернення: 23.02.2020).
Nova shkola. Prostir osvitynih mozhlyvostey MON Ukrainy [New school. The space of educational opportunities]. (2016). Retrieved from http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/Anonces/2016/nova_shkola_proekt.pdf
5. Пометун О. І. Педагогічні засади освіти для сталого розвитку в українській школі. *Український педагогічний журнал*, 2015, № 1. С. 171–182. URL : <http://uej.undip.org.ua/upload/iblock/da3/da3aca9257a947a778b592276cdf1a7b.pdf> (дата звернення: 21.02.2020).
Pometun, O. I. (2015). Pedahohichni zasady osvity dlia staloho rozvytku v ukrainiskii shkoli [Pedagogical principles of education for sustainable development in the Ukrainian school]. *Ukrainskyi pedahohichni zhurnal – Ukrainian Pedagogical Journal*, 1, 171–182. Retrieved from <http://uej.undip.org.ua/upload/iblock/da3/da3aca9257a947a778b592276cdf1a7b.pdf>.
6. Рекомендація 2006/962/ЄС Європейського Парламенту та Ради ЄС «Про основні компетенції для навчання протягом усього життя» від 18 грудня 2006 року. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975 (дата звернення: 23.02.2020).
Rekomendatsiia 2006/962/IeS Yevropeiskoho Parlamentu ta Rady YeS «Pro osnovni kompetentsii dlia navchannia protiahom usoho zhyttia» vid 18 hrudnia 2006 roku [Recommendation 2006/962 / EC of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on core competences for lifelong learning]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975
7. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. К. : МОН, 2019. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/017-fizichna-kultura-i-sport-bakalavr.pdf> (дата звернення: 21.02.2020).
Standart vyshchoi osvity Ukrainy za spetsialnistiu 017 «Fizychna kultura i sport» haluzi znan 01 «Osvita/Pedahohika» dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity. [Higher Education Standard of Ukraine for Speciality 017 «Physical Culture and Sports» Knowledge Field 01 «Education / Pedagogy» for pre-school (bachelor) higher education level]. (2019). Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/017-fizichna-kultura-i-sport-bakalavr.pdf>.
8. Цыгура Г. О. Формування знань з реалізації цілей сталого розвитку у майбутніх фахівців фізичної культури і спорту. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*, 2018, Вип. 154. Т. II. С. 88–93. URL : <http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/226/1/20.pdf>.
Tsyhura, H.O. (2018). Formuvannia znan z realizatsii tsilei staloho rozvytku u maibutnikh fakhivtsiv fizychnoi kultury i sportu [Formation of knowledge for implementation of sustainable development strategy for future faculties of physical culture and sports]. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni T. H. Shevchenka – Bulletin of Chernihiv Taras Shevchenko National Pedagogical University*. Issue 154, Volume II, 88–93. Retrieved from <http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/226/1/20.pdf>
9. Цыгура Г. А. Нормативно-правовые возможности реализации целей устойчивого развития специалистами физического воспитания и спорта в Украине. *Физическая культура и спорт в современном мире: к 70-летию факультета физической культуры: сборник научных статей*, 2019. С. 559–565. URL : <https://conference.gsu.by/ru/node/168>.
Tsyhura, H. O. (2019). Normativno-pravovyye vozmozhnosti realizatsii tcelei ustoichivogo razvitiia spetsialistami fizicheskogo vospitaniia i sporta v Ukraine [Legal and regulatory possibilities to realize the goals of sustainable development by specialists of physical education and sports in Ukraine]. *Fizicheskaiia kultura i sport v sovremennom mire: k 70-letiiu fakulteta fizicheskoi kultury: sbornik nauchnykh statei – Physical culture and sports in the modern world: to the 70th anniversary of the Faculty of Physical Culture: collection of scientific articles/editorial books*, 559–565. Retrieved from <https://conference.gsu.by/ru/node/168>

10. Chen, X.C., Niu, J., Nakagami, K., Zhang, Q., Qian, X.P., & Nakajima, J. (2018). Green sports supporting a low-carbon society: inspiration from Japan. *International Journal of Global Warming*, 14 (1), 61–80. URL : <http://doi.org/10.1504/IJGW.2018.10009445>
11. Lynch, T. (2016). United Nations Sustainable Development Goals: Promoting health and well-being through physical education partnerships. *Cogent Education*, 3. UNSP 1188469. URL : <http://doi.org/10.1080/2331186X.2016.1188469>
12. UNECE Learning for the future: Competences in Education for Sustainable Development (Geneva, April 7–8, 2011). ECE/CEP/AC.13/2011/6. URL : http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/esd/6thMeetSC/Learning%20for%20the%20Future_%20Competences%20for%20Educators%20in%20ESD/ece.cep.ac.13.2011.6%20ADVANCED%20COPY.pdf
13. UNECE Strategy for Education for Sustainable Development adopted at the High-Level Meeting of Environment and Education Ministries (Vilnius, March 17-18, 2005). CEP/AC.13/2005/3/Rev.1. URL : <https://digitallibrary.un.org/record/545239>

Tsyhura H.

ORCID 0000-0002-2998-7537
ResearcherID AAC-3508-2019

Ph.D. in Agricultural Sciences, Associate Professor, Doctoral student of Department of Pedagogy, Psychology and Methods of Physical Education T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium» (Chernihiv, Ukraine) E-mail: zygura.g@ukr.net

COMPETENCES OF FUTURE PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS SPECIALISTS IN EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE LIGHT OF UNECE RECOMMENDATIONS

***The purpose of the work** is to clarify the competences content of the future specialists in physical education and sports in the field of education for sustainable development, in accordance with the recommendations of the UNECE Expert Group, and to analyse the possibility of their formation under the conditions of the modern education system in Ukraine.*

***Methodology.** The work was performed on the basis of a competent approach to the training of the graduate of the general secondary educational institution and professional training of the future specialist of physical culture and sports; and a holistic approach to sustainable development educational activities. General methods of analysis, systematization and generalization of information have been used.*

***Scientific novelty.** For the first time, the content of competences in the field of education for sustainable development, proposed by the UNECE expert group for education workers training, has been adapted to the training of future specialists in physical culture and sports.*

***Conclusions.** The European concept of education for sustainable development has not been widely supported in Ukrainian educational circles. The Law of Ukraine «On Education» proclaims the purpose of education as raising the educational level of citizens to ensure the sustainable development of Ukraine and its European choice. The modern Ukrainian educational system is oriented towards the concept of the New Ukrainian School (NUS). Ideas and basic approaches to sustainable development are an integral part of the NUS concept. However, it is much smaller than the concept of Education for Sustainable Development and is aimed only at formal education for young people. The competences in the field of education for sustainable development, proposed by UNECE for education workers training, have 39 positions. These competencies can be filled with relevant content to prepare future physical education and sports professionals for sustainable development education. At this stage of development of the education system in Ukraine, these competences cannot be formed in full due to lack of educational support for sustainable development in our country. The prospect of further research is to identify and substantiate the competences of future specialists in physical education and sports in the field of education for sustainable development from the standpoint of the concept of the New Ukrainian School and the standards of higher education of Ukraine.*

***Keywords:** education for sustainable development, competences, future specialists in physical education and sports.*

Стаття надійшла до редакції 02.03.2020

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор С. В. Гаркуша